సొంత ఇల్లు - అద్దె కొంప!

పోట్లూరు సుబ్రహ్మణ్యం

మా ఆఫీసు యూనియన్ ఎలక్షన్లు ఇక పది రోజులే ఉన్నాయి. అత్యంత కీలకమైన ప్రెసిడెంటు పదవికి మాఆఫీసులో ఇద్దరి మధ్య తీవ్రమైన పోటీ జరుగుతోంది.

"చూడండి. జగన్నాథంగారూ! ప్రెసిడెంటు పదవి చేసేవాడికి సాధక బాధకాలు తెలిసి ఉంటేనే తప్ప తోటి ఉద్యోగుల సంరక్షణకు పోరాడలేడు. నేను అందరిలో కలిసిపోయి అందరి బాధలూ నావిగా భావించే వాడిని. ఆ సొంత ఇంటి సుబ్బారావు కేమండి- అంతో ఇంతో స్థిరాస్తి కలవాడు. ఎవరు ఎలాపోతే నా కేం, పద వుంటే చాలు అనే రకం. కనుక మీరూ, మీ అనుయాయులూ నాకు ఓట్లు వేసి నన్ను గెలిపించండి." రెండు చేతు లెత్తి నమస్కరిస్తూ అన్నాడు అద్దెఇంటి అప్పారావు.

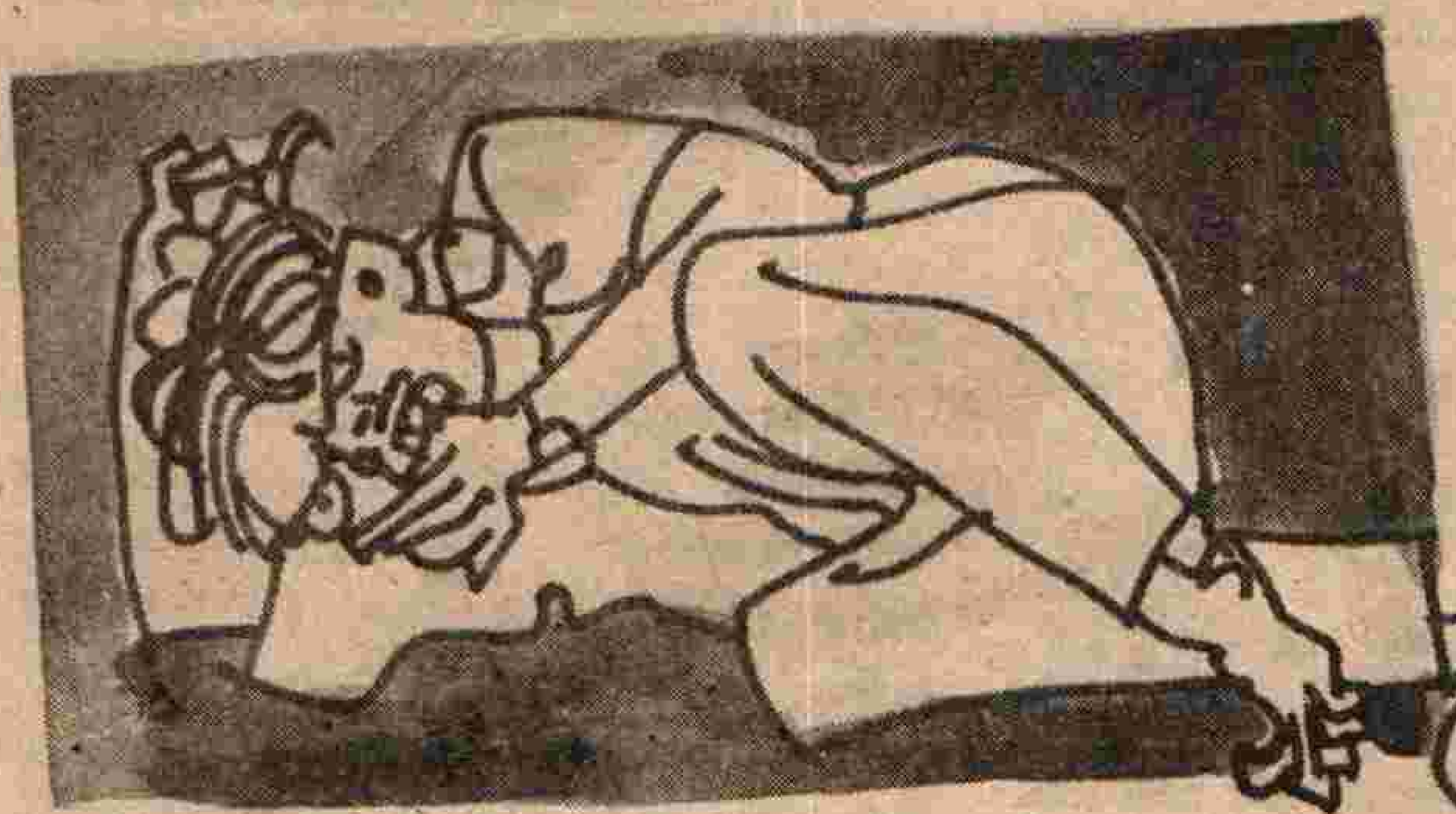

అద్దెఇంటి అప్పారావు అలా మా సెక్షను దాటగానే, ఇలా సొంతఇంటి సుబ్బారావు ప్రవేశించాడు. ప్రతి ఒక సీటు దగ్గరకూ వెళ్ళి తన ఉపన్యాసాన్ని వినిపిస్తూ చివరగా కూర్చుని ఉన్న నా దగ్గరకు వచ్చాడు.

"అప్పారావు తన ఆరాటాన్నంతా తమ ముందు వెళ్ళబోసుకొని ఉంటాడనుకొంటాను. నేను ఉద్యోగస్థుల సాధక బాధకాలు తెలియని వాణ్ణనీ, సొంత ఇల్లు గల ధనవంతుడిననీ, తాను అద్దెకొంపలో ఉంటూ తోటి ఉద్యోగస్థుల సాధక బాధకాలు ప్రత్యక్షంగా తెలుసుకొనే నిజాయితీపరుణ్ణనీ కోతలు కోసి వెళ్ళి ఉంటాడు."

కొద్ది సేపు ఆగి ఊపిరి పీల్చుకొని అన్నాడు:

"ప్రెసిడెంటు హోదాకు అవసరమైన క్వాలిఫికేషను మాటలు చెప్పడమా లేక కర్తవ్య నిర్వహణా?" అన్నాడు.

"కర్తవ్య నిర్వహణే" అన్నాను.

"ఎస్. మీరే ఒప్పుకొన్నారు. అది నాకుంది. కనుక మీ తర్ఫు ఓట్లన్నీ నాకే వేయాలి. ఇక సెలవు తీసుకుంటాను." నమస్కారాలమీద నమస్కారాలు పెడుతూ వెళ్ళాడు సొంత ఇంటి సుబ్బారావు.

నేను అసిస్టెంటు సెక్షన్ హెడ్‌ని అయి ఉండడంవల్లనయితే నేమి, నేను ప్రాక్టికల్‌గా ఆలోచించడం వల్లనయితేనేమి నేనేగాక నా మాట మీద ఇంకో పది ఓట్లు పడతాయని ఇరు వర్గాల్లోనూ నమ్మకముంది.

సదా అద్దెఇళ్ళలోని బాధలను వర్ణిస్తూండడం వల్ల అప్పారావుకు అద్దెకొంప అప్పారావని, సొంత ఇల్లు కట్టించినప్పటినుంచీ సుబ్బారావులో ఒక రకమైన మార్పు రావడంతో అతన్ని సొంత ఇంటి సుబ్బారావని పిలవడం మాకు మామూలై

పోయిండి. నేను ఫైలు మూసి ఆలోచించసాగాను.

ఎవరెన్ని చెప్పినా నా దృష్టంతా అద్దెకొంప అప్పారావుమీదే ఉంది. కారులో పోయేవాడికంటే ఎండలో నడిచే వాడికే ప్రయాణంలోని శ్రమ తెలుసు. సొంత ఇంటి సుబ్బారావుకంటే అద్దె ఇంట్లో ఉన్న అప్పారావుకే ఎక్కువ కష్టాలుండటం సహజం. అలా కష్టాలు పడే వాడే తోటి వాడి కష్టాలు అర్థం చేసుకోగలడు.

కాని, సొంత ఇంటి సుబ్బారావు వెళుతూ వెళుతూ అన్న దాంట్లో కూడా కొంత లాజిక్ ఉంది. కావలసింది మాటలా' కర్తవ్యమా? అన్నాడు. అదీ నిజమే! కొంతమంది మాటల్లో చెప్పినంత ఇది ప్రాక్టికల్‌గా ఉండదు. ఏది ఏమైనా ఉద్యోగస్థుల రక్షణ కోసం పాటు పడేవాడు మాకు ప్రెసిడెంటుగా ఉండాలి. వీళ్ళలో ఎవరు ఎంతవరకు అన్నది ప్రాక్టికల్‌గా టెస్టు చెయ్యాలనుకొన్నాను.

నేను ఆ ఆదివారం అద్దెకొంప అప్పారావింటికి బయలుదేరాను. అప్పారావు చెప్పిన స్టాపులో బస్సు దిగి సందు మలుపు తిరిగాను. తరవాత అక్కడినుంచి పోస్టాఫీసు దాటి, కుడివైపుగా నడచి నాలుగవ ఎలక్ట్రిక్ స్తంభం దాటాను. ఎదురుగా విరిగిపోయిన ప్రహరీగోడ లోపల వరసగా పెడ్డుల ఉన్న ఆరు రేకుల ఇళ్ళున్నాయి.

ఇంతలో అక్కడినుంచి వస్తూ ఓ పాతికేళ్ళ యువకుడు ఎదురయ్యాడు.

"అప్పారావు ఏ ఇంట్లో ఉంటున్నాడండీ?" అనడిగాను.

"ఎవరూ... అప్పారావా? వాడిక్కడెందు కుంటాడండీ? ముష్టివెధవ ప్లాటుఫారం మీ దుంటాడు గాని!"

"ఆయన ముష్టివెధవ కాదండీ. మా ఆఫీసు సీనియర్ అసిస్టెంటు. మేమంతా అతన్ని అద్దెకొంప అప్పారావని అంటూంటాం."

"ఏమో ఎవడికి తెలుసు?" అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

ఇంతలో ఎవరిదో చెయ్యి భుజం మీద పడింది. 'ఇక్కడ కూడా జేబుదొంగ లున్నారా బాబోయ్'

అనుకుంటూ భయపడ్డాను. కాని, ఆ చేయి సాక్షాత్తూ నే వెతుకుతున్న అద్దెకొంప అప్పారావుది.

"రక్షించావు గదయ్యా. ఇప్పటివరకూ మీ ఇంటి కోసమే వెతుకుతున్నాను."

"నేను చెప్పాను గదా జగన్నాథంగారూ. నేరుగా రాలేకపోయారా?"

"ఇదుగో అప్పారావ్. ఏవో ఎలక్షన్లు గదాని నాకు గారూ గీరూ చేర్చి మాట్లాడకు. ఎప్పట్లా జగన్నాథం అని పిలువు చాలు" అన్నాను బాధగా.

నా బాధ అర్థం చేసుకొన్న అప్పారావు అలాగే అలాగే" అంటూ తల ఊపాడు.

"ఇప్పుడు ఇటుగా వెళ్ళిన ఆ అబ్బాయెవరు?" అనడిగాను.

"వాడా? ఏం?" ప్రశ్నించాడు.

"అప్పారావు ఇల్లెక్కడని అడిగితే ప్లాటుఫారంమీద ముష్టడుక్కొంటున్నాడని చెప్పాడు."

"వాడు నా సుపుత్రుడులే! వాడి పేరుకూడా అప్పారావే. వాడు నిరుద్యోగి. ఆ కడుపుమంటతో వాడు తన్ను తాను అలా పరిచయం చేసుకొని ఉంటాడు. రా వెళదాం ఇంట్లోకి" అంటూ ఆహ్వానించాడు.

ఇద్దరం ఇంట్లోకి వెళ్ళాము.

"కాఫీ తయారు చెయ్ వెంటనే" అంటూ తన చేతిలోని కూరగాయల సంచీ భార్యకు అందించా

పది నిముషాల్లో ఇద్దరికీ రెండు స్టీలు గ్లాసుల్లో కాఫీలు వచ్చాయి. ఒకదానికి అడుగు లోపలికి అతుక్కుపోయి ఉంది. ఇంకొకదానికి ఒకవైపు సొట్ట పోయి ఉంది. 'వీడి పిండాకూడు. వీ డెంత పిసినారి! ఆఖరుకి రెండు శుభ్రమైన స్టీలు గ్లాసులు కొనే శక్తికూడా లేదా?' అనుకొన్నాను.

"జాగ్రత్తగా వంగు" అన్నాడు గ్లాసు కిందపెట్టబోతుంటే.

"ఏం?" అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

"కుర్చీ..."

అప్పారావు కుర్చీ వైపు చూశాను. దానికి మూడు కాళ్ళే ఉన్నాయి. వెనుక ఉండవలసిన రెండు కాళ్ళలో ఒకటే ఉంది. అయినా అప్పారావు బ్యాలన్సు మీద చాలా ఫ్రీగా కూర్చుని ఉన్నాడు.

"నేను చెప్పేది నీ కుర్చీ గురించి" అన్నాడు.

ఆటంబాంబు పడ్డట్లు దూరంగా వెళ్ళి నే కూర్చున్న కుర్చీ వైపు చూశాను. దానికి రెండే కాళ్ళున్నాయి. గోడకు ఆనించి ఉండడంవల్ల కదలడం లేదు.

"ఇప్పుడే ఏం చూశావ్? ఇంకా చూడవలసినవి చాలా ఉన్నాయి. మధ్యాహ్నం భోజనానికి ఉండు" అన్నాడు.

"ఎందుకులే అప్పారావ్! నేను నీ ఆహ్వానాన్ని కాదనలేక ఇల్లు చూద్దామని వచ్చానుగాని..."

"నో...నో...రాక రాక వచ్చావు. ఉండక తప్పదు" అన్నాడు ప్రాధేయపడుతూ.

బలవంతం క్షణక్షణానికి ఎక్కువవుతుందని గమనించి "అలాగేలే" అన్నాను.

అప్పారావు అద్దె ఇంటిలోని బాధలన్నీ చెప్పుకొచ్చాడు. ఇంటికి వెల్లవేసి ఎన్నో దశాబ్దాలైనట్లు ఉంది. మొహెంజదారో, హరప్పాలలోని సింధు నాగరికతను తెలియజేస్తున్నాయి గోడలు. ఏమిటేమిటో బొమ్మలు, ఎవరెవరివో పేర్లు గోడలమీద చెక్కబడి ఉన్నాయి, ఆనాటి లలిత కళలను చాటి చెబుతున్నట్లు.

నా చూపులు గమనించి "మేము వెళ్ళేటప్పుడు కూడా మాకు తగ్గ ప్రావీణ్యం చూపించి మరీ వెళతాం" అన్నాడు.

"అదేం?"

"ఓనరుగాడి(ద) మీద కోపం. మాకు తగిన నష్టం చేసి వెళతాం."

"ఎందుకని?" అన్నాను మళ్ళీ.

"ఇల్లంటూ ఒకటిచ్చి ఏడ్చాడేగాని ఎప్పుడైనా దాని బాగోగులు చూశాడా? ఇంటికి వెల్ల వేయించుకోవడం, పంపు చెడిపోతే రిపేరు చేయించుకోవడం...ఇవన్నీ మేమే చేసుకోవాలా? ఇంటి అద్దెమాత్రం తీసుకుపోవడానికి ఠంచనుగా హాజరు!"

"అన్నిచోట్లా అంతేలే."

"అవునవును జగన్నాథం! ఇల్లుగల ప్రతి ఒక్కడూ తానేదో దేవలోకంనుంచి వచ్చినట్లు భ్రమిస్తుంటాడు. అద్దె కొంపలో ఉన్న వాణ్ణి ఒక బానిసలా చూస్తాడు. నన్నడిగితే దేశంలో ఉండేది రెండే రెండు తరగతులు. ఒకటి- సొంత ఇల్లు గలవాళ్ళు. రెండు అద్దె కొంపల్లో ఉండేవాళ్ళు. ఈ రెండు వర్గాల పోరాటమే తరతరాలుగా జరిగేది."

"ఆకాశవాణి విజయవాడ కేంద్రం. ఇప్పుడు మీరు వార్తలు వింటారు."

ఆ గదిలో ఎదురుగా టేబులు మీదున్న రేడియో నే వచ్చిన ఈ ఇరవై నిముషాల నుంచీ నిశ్శబ్దంగా ఉంది. ఒకవేళ సడన్‌గా కరెంటు వచ్చిందేమో అని అనుకొందామంటే అదికూడా కాదు. ప్లగ్ వేరుచేయబడి ఉంది. ఒకవేళ బ్యాటరీతో పనిచేసినా ఎవరైనా స్విచ్ ఆన్ చేయాలికదా! 'నా మిత్రుడు అప్పారావు మెజీషియన్ కూడా కాదే' అనుకొన్నాను. నా అనుమానం గమనించి పకపకా నవ్వాడు అప్పారావు. అప్పుడు నాకు అతను నిజంగా మెజీషియనే అనిపించింది.

"ముందు వార్తలు విను" అన్నాడు.

వార్తలు వినడం మొదలుపెట్టాను. రీసౌండ్‌లో వచ్చాయి వార్తలు. వార్తలు అయిన తరువాత ఎవరిదో శాస్త్రీయ సంగీతం మొదలైంది. ఆ సంగీతం చెవుల్లోని తుప్పు వదలగొడుతూ ఉంది.

రెండు వేళ్ళూ చెవుల్లో ఉంచుకొని "మిత్రమానీ హిప్నాటిజమ్ శక్తితో అదిగో ఆ కర్ణ కఠోరమైన శబ్దాన్ని ఆపు నాయనా" అన్నాను.

"పిచ్చివాడా! రేడియో మోగేది నాయర్ నాగమణి ఇంట్లో."

"ఎవ రామె?"

"ఆమె కాదు- అతను. ఈ ఆరిళ్ళ ఓనరు. అతనింట్లో ఒక పెద్ద సెవెంటీ ఎమ్. ఎమ్. రేడియో ఉంది. అది పద్దెనిమి దొందలా తొంభై యవ సంవత్సరం నాటిది. అది అన్ని వేళలా మోగుతూనే ఉంటుంది. పగలూ రాత్రీ భేదం లేదు. భాషా భేదం లేదు. చూశావుగా పైన గోడలకున్న కంతలు? ఆ చివర నాగమణి ఇంట్లోంచి ఈ చివరివరకు అన్ని ఇళ్ళలోకీ ప్రసారమవుతూ ఉంటాయి కార్యక్రమాలు."

"ఆహా!" అన్నాను తల పైకెత్తి గోడవైపు చూస్తూ.

ఇంతలో భోజనానికి పిలుపు వచ్చింది. ఇద్దరమూ భోజనాలకు కూర్చున్నాము. భోజనం వడ్డించడానికి టేబులు మీద పాత్రలు సర్దబడ్డాయి. ఏ పాత్రా సక్రమంగా లేదు. వంకర టింకరగా ఉన్నాయి. అన్ని పాత్రలూ సొట్టలు పోయి ఉన్నాయి. ఆఖరుకు ఇంట్లో టేబుళ్ళు, కుర్చీలు కూడా వికలాంగులులాగా ఉన్నాయి. టేబులు ఫానుకు మూడు ఆకులు ఉండవలసింది రెండు ఆకులే ఉన్నాయి.

"ఏమిటి వీటి పరిస్థితి?" అనడిగాను చివరకు మిత్రత్వాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని.

"ట్రాన్స్‌ఫర్ల ప్రభావం నాయనా! ఈ ఊరి నుంచి ఆ ఊరికీ, ఆ ఊరినుంచి మరో ఊరికీ...ఇ

లా సంవత్సరాని కొక ట్రాన్స్‌ఫరుతో ఇలా తయారయ్యాయి" అంటూ వాపోయాడు.

ఇద్దరమూ భోంచే °సి బయట వరండాలో కూర్చున్నాము.

"ఏమి అప్పారావుగారుదానా? పిల్లలూ అంతా క్షేమంగా ఉన్నారుదానా? అర్జంటు పనిదా ఉంది. రేపుదా కలుస్తా." చిరునవ్వులు చిందిస్తూ వెళ్ళిపోయాడు ముఖాన అడ్డనామాలు పెట్టుకొని పంచె ఎగగట్టిన ఓ వ్యక్తి.

"ఎవరాయనే?"

"మా ఓనరుగాడు."

"అదేమిట్రా అంత మంచాయన్ను పట్టుకొని అలా అంటావు? పాపం ఇంట్లో వాళ్ళందర్నీ క్షేమసమాచారాలు అడిగాడుగదా!"

"రేపు జీతాలిచ్చే రోజు కదా. పువ్వులోని మకరందాన్ని గ్రోలినంత మృదువుగా మాదగ్గర అద్దె వసూలు చేస్తాడు. ఏమాత్రం బాధ లేకుండా °సిరింజిలోకి రక్తం లాగుతాడు."

"ఫాంటా °బ్లక్ మాస్!"

"అవును" అన్నాడు.

తరువాత నన్ను లేవనీయకుండా తనకు ఓబెయ్యవల °సిన ఆవశ్యకత గురించి ఏకధాటిగా రెండు గంటల సేపు ఉపన్యాసమిచ్చాడు. వస్తూంటే ప్రహరీ గోడ దగ్గరున్న కొళాయి దగ్గర భయంకరమైన పోరాటం. నీళ్ళకోసం ఆడవాళ్ళ సమరం. అద్దెకొంపల్లో ఇది మామూ లే. స్ట్రగుల్ ఫర్ ఎగ్జి స్టెన్స్.

** ** **

బ్రహ్మాచారినైన నాకు అప్పారావు ఇంటి దగ్గరి అనుభవం కూర్చున్నా, లేచినా తలలో గిర్రున తిరుగుతూనే ఉంది. సంసారం సముద్రం అన్నది అప్పారావు విషయంలో యథార్థం. ఇంటిదగ్గర ఇన్ని బాధలూ పడుతూ అప్పారావు ఇంత జాగ్రత్తగా ఉద్యోగం ఎలా చేయగలుగుతున్నాడా అనేది అమితాశ్చర్యంగా ఉంది. అతని ఓర్పుకూ, అద్దె ఇంట్లో నివ °సించే అతని నేర్పుకూ ఎంతగానో ఆశ్చర్యపోయాను.

"జగన్నాథం! నిన్న అద్దెకొంప అప్పారావు ఇంటికి పోయావటగదా! ఏం, నీ ఓటు అతనికేనా?" అని సొంత ఇంటి సుబ్బారావు నా °సటు కెదురుగా నిలబడి ఏడుపు గొంతుతో అనేసరికి ఉలిక్కిపడి తలెత్తాను.

"అలాంటిదేం లేదు, సుబ్బారావుగారూ!"

"పోటీ అన్నప్పుడు పోటీయే. నీవు మాఇంటికి కూడా రావాలి. వాడంత గొప్పా ఏం?" అన్నాడు.

దాంతో మరో ఆదివారం అతనింటికి పోక తప్పలేదు. లేకపోతే ఇప్పటినుంచే నన్నొక ప్రతిపక్ష సభ్యుడుగా చే °సి మాట్లాడగలడు.

సుబ్బారా విల్లు కనుక్కోవడం పెద్ద కష్టమేమీ అనిపించలేదు. ఊరికి దూరంగా విశాలమైన ఆవరణలో ఉన్న మేడ అది.

"రా! రా! జగన్నాథం!" అంటూ ఆప్యాయంగా పిలుస్తూ నాకోసమే అన్నట్లు బయట నిలబడి ఉన్నాడు సుబ్బారావు.

నేను అతణ్ణి అనుసరించాను.

"ఇది మేముండే పోర్షనోయ్" అంటూ కూర్చోబెట్టాడు.

"ఇదేమిటి ఇంత పెద్ద ఇల్లూ వదిలి ఒక వైపుగా ఉంటున్నారు?"

"ఏముందీ, ఇంత పెద్ద ఇల్లూ అప్పుచే °సి కట్టించా. అప్పు తీర్చాలిగదా! అందుకే ఇంటిని కింద రెండు పోర్షన్లు, పైన రెండు పోర్షన్లుగా విభజించి మిగతావి అద్దెకిచ్చి నే నీ పోర్షన్లో ఉంటున్నా."

అతని పి °సినారితనానికి నాకు చాలా బాధ కలిగింది. సొంత ఇల్లు లేక బాధపడే వాళ్ళు చాలామంది. అయితే సొంత ఇల్లు ఉండీ ఇరుకు గదుల్లో బాధపడుతున్న సుబ్బారావుని చూస్తే నవ్వు వస్తోంది. కాని అతను చెప్పింది కూడా కొంత బాధాకరమైన వాస్తవం కావచ్చు.

"హల్లో సుబ్బారావుగారూ... హమ్మయ్య- ఉన్నారా?" అంటూ బయటనుంచి ఎవరో అనడంతో సుబ్బారావుతోబాటు నేనూ బయటికి వచ్చాను.

"కూర్చోండి" అన్నాడు సుబ్బారావు ముభావంగా ఆ వ్యక్తిని ఉద్దేశించి.

ముగ్గురమూ మూ డు కుర్చీల్లో కూర్చున్నాము.

అంతలోనే "నా దగ్గర పదే ఉంది" అంటూ జేబులోంచి తీ °సి ఇచ్చాడు సుబ్బారావు.

"మరీ పదేవిటండీ అన్యాయంగా! ఇంకో పది చూడండి" అన్నా డతను అది తీ °సి జేబులో పెట్టుకొంటూ.

"ఇంతకంటే ఎక్కువ లేవు సార్. ఐయామ్ వెరీ సారీ" అన్నాడు సుబ్బారావు బ్రతిమాలే ధోరణిలో.

"ఏం చేస్తాం? అంతా మాదురదృష్టం. ఇంతకు ముందు మేమున్న చోటైతే మాఓనరు ఎంతెంత ఇచ్చేవాడని? పాపం! అతను తిరిగి అడిగేవాడు

ఉన్మాద మేధావి

రఘురామరాజు

ఆంగ్ల భాషలో ఆక్స్‌ఫర్డ్ నిఘంటువు అత్యంత ప్రామాణికమైందని చాలామందికి తెలుసు. కాని దాని గొప్పదనం వెనుక ఒక పిచ్చివాని గణనీయమైన కృషి కూడా ఉన్నదని చాలా కొద్దిమందికే తెలుసు!

అవి 19వ శతాబ్దపు చివరి రోజులు. డాక్టర్ జేమ్స్ ముర్రే ఆక్స్‌ఫర్డ్ నిఘంటువును కూర్చుతున్న కాలం. అతనికి క్రాథార్న్ (ఇంగ్లాండు) నుంచి వేలకొద్ది ఉత్తరాలు వస్తుండేవి. అందులో నిఘంటువును కూర్చే మహాయజ్ఞానికి కావల °సిన అమూ ల్యమైన సలహాలు, పదాలకు నిర్వచనాలు, ఉదాహరణలు కోకొల్లలుగా ఉండేవి. తనకు అజ్ఞాత సహాయం చేస్తున్న ఆ మేధావిని కలుసుకోవాలన్న సహజ కుతూహలం డాక్టర్ ముర్రేకు కలిగింది. తన కోరిక వెలిబుచ్చుతూ ఆ ఉత్తరాలు వచ్చే అడ్రసుకు ఓ ఉత్తరం రాశాడు. కారణాంతరాలవల్ల తాను రాలేనని, కావాలంటే మీరు వచ్చి కలుసుకోవచ్చుని జవాబువచ్చింది డాక్టర్ ముర్రేకు.

డాక్టర్ ముర్రే ఆ అడ్రసు వెతుక్కుంటూ వెళ్ళాడు. తీరా చూస్తే అదొక పిచ్చివాళ్ళ జైలు! 'ఇదేమిటబ్బా!' అని ఆశ్చర్యపడబోతుంటే "మీరు కలుసుకోవల °సిన ఆ పండితుడు ఉండేది ఇక్కడే!" అని జైలు అధికారి చెప్పాడు. నిఘంటువు తయారీలో మహోపకారం చే °సిన ఆ వ్యక్తి డాక్టర్ డబ్ల్యు. °సి. మైనర్స్ అనే అమెరికన్. మతి °స్థిమితం కోల్పోయిన ఓ క్షణాన, ఒక అమాయకుణ్ణి కాల్చి చంపిన నేరానికి జైలు శిక్ష ననుభవిస్తున్నవాడు.

డాక్టర్ డబ్ల్యు. సి. మైనర్స్

విధివంచితుడైన ఆ పండిత ప్రకాండుణ్ణి కటకటాల వెనుకనుంచి చూడడం తప్ప కౌగలించుకొని అభినందించలేని తన దురదృష్టానికి డాక్టర్ జేమ్స్ ముర్రే ఎంతగానో బాధపడ్డాడు.

కూడా కాదు." గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయా డతను.

"వా డెవరనుకొంటున్నావ్! పక్క పోర్షనులో అద్దె కుంటున్నాడు. వాడో ఖూనీకోర్. ఇద్దరి భార్యలకు విషంపెట్టి చంపాడు. వాడి గత చరిత్ర తెలియక వాడి మాయ మాటలు నమ్మి ఇల్లిచ్చాను. ఇప్పటికి ఆరు నెలల అద్దె ఇవ్వాలి. ఇప్పుడు వాడికి నేను పెట్టుబడి పెట్టవలసి వస్తోంది. వాడికి భయపడి..." నోరు తెరుచుకొని చూస్తున్న నాకు జవాబిచ్చాడు.

ఇంతలో మేడమీదినుంచి మృదంగ వాద్యం మొదలయ్యింది హార్మోనియంతోబాటు. "జండాపై కపిరాజు..." అంటూ పద్యం. హార్మోనియం, మృదంగం మోతలతో ఆ ప్రదేశమంతా హోరెత్తిపోయింది.

"రామచంద్రా ఏమిటీ గోల! ఏమండీ మీరు వెళ్ళి ఆ నాటక సమాజంవాళ్ళు తరిమేయండి. ఎన్ని రోజులు పడతా మీ బాధ?" అంటూ వచ్చింది సుబ్బారావు భార్య కోపం అణుచుకుంటూ.

"ఎలాగే? వాళ్ళు నాలుగు నెలల అద్దె ఇవ్వాలి. వాళ్ళలో అసలువా డెవరో, స్నేహితులెవరో తెలియక చస్తున్నా. మొదట అడ్వాన్సిచ్చి చేరిన వాడి ముఖం ఆ రోజు చూశాను. మళ్ళీ ఇప్పటికి కనిపించలా. వస్తే అంతా ఒకే సమయంలో వచ్చి చేరుతారు. మళ్ళీ ఒకేసారి అంతర్థానమైపోతారు. ఎవరేని అడగాలి? ఎవరిని కాదనాలి?" తల పట్టుకుని కూర్చున్నాడు సుబ్బారావు.

"వాళ్ళు అద్దె ఇచ్చినా ఇవ్వకపోయినా ఇంట్లోంచి తరిమెయ్యండి."

"అది సావల్ల కాదే. నాలుగు నెలల అద్దె ఎనిమిది వందల రూపాయలు ఎలా వదులుకోనేది?"

"పదండి ఇద్దరం వెళ్ళి అడుగుదాం" అన్నాను సుబ్బారావుని ప్రోత్సహిస్తూ.

ఇద్దరమూ మేడ మీదకు వెళ్ళి తలుపులు తట్టాము. చాలా సేపటికి తలుపులు తెరుచుకున్నాయి.

చప్పున కృష్ణపాత్రధారి వచ్చి సుబ్బారావు గడ్డం పట్టుకొని "బావా ఎప్పుడు వచ్చితివి ఎల్లరున్ సుఖులే కదా" అంటూ పద్యమెత్తుకొన్నాడు. వీళ్ళు రిహార్సల్సులో కూడా మేకప్‌లో ఉంటారని నేనూహించలేదు. మళ్ళీ కృష్ణ పాత్రధారి నా వైపు చూసి "బావా! నీ వెప్పుడు వచ్చితి? మున్ముందుగ నే నర్జును జూచితి..." అంటూ నా భుజం మీద చేయివేసి పద్యం మొదలు పెట్టాడు. నేను మెల్లగా భుజం మీదున్న అతని చేతిని తొలగించాను.

"ఇంకా ఎన్ని నెలలని అద్దె బకాయి పెడతారు? అద్దె ఇచ్చి ఉండండి. లేకపోతే బయటికి నడవండి." గద్దించాడు సుబ్బారావు.

"ఏమిటి నువ్వు కృష్ణుడితోనే పరాచికా లాడుతున్నావా?"

"పరాచికా లాడటానికి రాలేదు. అద్దె అడగడానికి వచ్చాము" అన్నాను నేనూ కోపంగా.

"మమ్మల్ని అద్దె అడిగే నరాధము లెవ్వరు? మేము డిసెంబరు వరకు కంట్రాక్టుకు ఈ పోర్షను మాట్లాడుకొని నరసరాజుకు డబ్బు ఇచ్చేశాం" అనడు భీముడి వేషధారి గద భుజం మీద పెట్టుకొని ముందుకు వస్తూ. తరువాత వరుసగా మిగతా పాండవులు, కౌరవులు ద్రౌపదితోసహా గుంపుగా చేరారు.

అందులోంచి ధర్మరాజు ముందుకు వచ్చి "కృష్ణా ఎందుకయ్యా మౌనంగా ఉంటావ్? నీ విశ్వరూపం చూపి ఆ ఇద్దరి నరాధములకూ మోక్షం కలిగించు" అన్నాడు.

"బావా నేనును అదియే ఆలోచించుచున్నాను. రుక్మిణీ!..." అంటూ పిలిచాడు.

"ఈ రోజు రుక్మిణి రాలేదు కృష్ణా! వాళ్ళాయనకు ఒంట్లో బాగులేక ఇంట్లోనే ఉండిపోయింది. సత్యభామ ఉంది. రమ్మంటారా" అన్నాడు నకులుడు.

"ఛ...వద్దనే వద్దు. మొన్న బస్సు స్టాప్‌లో కనిపించింది. 'ఓయీ సత్యా- ఒక్కసారి నా కౌగిలిలోకి వచ్చి నా కోర్కె నెరవేర్చు' అన్నాను డ్రామాలో డైలాగు గుర్తొచ్చి. అంతే. ఫెడీమని కొట్టింది. చెంప పగిలిం దనుకో. అందుకే దాన్ని పిలవకు" అన్నాడు కృష్ణుడు అప్పుడే దెబ్బ తగిలినట్లు చెంప తడుముకుంటూ.

"అదీ గిదీ అనకు. మర్యాదగా మాట్లాడు. తప్పు నీది" అంటూ ముందుకు వచ్చింది సత్యభామ.

చప్పున కృష్ణుడు ధర్మరాజు వెనుక దాక్కొని "తప్పు నాది కాదు- నీది. ఏదో నా హీరోయినువి కదా. బస్సు స్టాపులో ఉన్న అందరికీ నా నటనా కౌశలం చూపుదా మనుకొన్నాను. అందుకని రమ్మన్నంత మాత్రాన అంత దెబ్బ కొట్టాలా? చూడు ముందు ముందు నిన్నేం చేస్తానో" అన్నాడు వ్రేలు చూపిస్తూ.

"నన్నేం చేస్తావ్? నీ బోడి బెదరింపులు నా దగ్గర కాదు" అంటూ ఘర్షణకు దిగింది సత్యభామ.

క్షణంలో అక్కడున్న వాళ్ళంతా రెండు వర్గాలుగా చీలిపోయి గదలు, కత్తులు, బాణాలు అందుకొని ఒకరి నొకరు తిట్టుకోవడం మొదలుపెట్టారు.

నేను చప్పున తలుపు మూసి "సుబ్బారావ్... కురుక్షేత్ర సంగ్రామం మొదలయింది. అందరూ కొట్టుకొని చస్తారు. తరువాత శవాలు ఎత్తేదానికి మునిసిపాలిటీ వాళ్ళకు ఫోను చేద్దాం- కొంతయినా భూభారం తగ్గుతుంది" అన్నాను.

నా మాటలకు సుబ్బారావు సంతోషిస్తా డనుకొన్నాను. కాని సుబ్బారావు నోరెత్త లేదు. నేను ఆశ్చర్యంగా చూశాను.

"హుఁ...నువ్వో పిచ్చివాడివి. ఇది నాకు ఆనందం కలిగిస్తుందని అనుకున్నట్లున్నావు. వాళ్ళు ఇప్పుడొక నాటక మాడారంటే నువ్వు నమ్ముతావో నమ్మవో కాని నే నెప్పుడు అద్దె అడగడానికి వచ్చినా వాళ్ళిలాంటి దేదో ఒక నాటక మాడి ఘర్షణకు దిగుతూంటారు. ఇది నాకు మామూలే" అన్నాడు. ఇప్పుడు ఆశ్చర్యపోవడం నావంతయింది.

సుబ్బారావింట్లో భోంచేయక తప్పలేదు. కొద్ది సేపు పేకాడుకొన్నాము. సాయంత్రం ఇంటికి బయలుదేరేముందు కాఫీ తాగుతూ అన్నాను:

"ఇప్పటివరకు మీ ఇంట్లో రెండు పోర్షన్లలో ఉన్నవాళ్ళ సంగతే చెప్పావు. మేడమీద ఉన్న ఇంకో పోర్షను వాళ్ళ సంగతేమిటి?"

సుబ్బారావు విచారంగా ముఖం పెట్టి "వీళ్ళందరికంటే అది మరీ విచిత్రమైన కథ. సుమారు ఎనిమిది నెలల క్రితం రెండు నెలల అద్దె అడ్వాన్సిచ్చి చకచకా బీరువాలు, సోఫాలు, మిగతా ఫర్నిచర్‌తో చేరిపోయారు. వారం రోజు లుండి ఏదో అర్జంటు పని తగిలిందని భార్యాభర్తలు ఇంటికి తాళం వేసుకొని వెళ్ళారు. ఇప్పటికీ తిరిగి రాలేదు. ఇంకో నాలుగు రోజులు చూసి పేపరు ప్రకట నిచ్చి అప్పటికీ రాకపోతే కోర్టువారిని దగ్గర పెట్టుకొని తలుపులు తీయిస్తాను. నాకు రావలసిన బాకీకి సరిపోయే సామాను జమ కట్టుకొని, మిగతా సామాను కోర్టుకి అప్పజెబుతాను" అన్నాడు.

విచిత్రమైన పరిస్థితులలో సాలెగూటి మధ్య చిక్కుకొన్న సొంతఇంటి సుబ్బారావువైపు జాలిగా చూసి అతని దగ్గర సెలవు తీసుకొని బయలుదేరాను. మేడిపండులా కనిపించే సొంత ఇంటి సుబ్బారావుకంటే వెలగపండులా పైకి కఠినంగా కనిపించే అద్దెఇంటి అప్పారావు ఎంతో సుఖంగా ఉన్నాడు.

అద్దెఇంటి అప్పారావు ఇచ్చేవాడయితే, సొంత ఇంటి సుబ్బారావు పుచ్చుకొనేవాడు. ఎంతైనా ఇచ్చేవాడిదే పైచేయి కదా! అయితే, ఈ ఎలక్షన్లో నేనెవరికీ ఓటు వేయదలుచుకోలేదు. కారణం- తన కొడుకుని అదుపులో పెట్టుకోలేని అసమర్థుడు అద్దెఇంటి అప్పారావు. సొంత ఇల్లు ఉండీ అద్దెవాళ్ళలా సుఖ మెరుగని వాడు సొంతఇంటి సుబ్బారావు. తమ సమస్యలను తామే పరిష్కరించుకోలేని వీళ్ళు ఇక ఉద్యోగుల సమస్యలను ఏ విధంగా పరిష్కరించగలరు?

★